

Če v letih, ko začnejo teči letniki magistrskega bolonjskega študija, ne bo prišlo do resnih popravkov, bodo posledice za visoko šolstvo katastrofalne.

INTERVJU

38

“Če Janša sedaj zmaga in dobi mandat, bo po letu 2012 na slovenskem političnem prizorišču prostor le še za skrajnega populista.” — Gregor Golobič

GREGOR GOLOBIČ, PREDSEDNIK STRANKE ZARES
BORUT MEKINA, FOTO MATEJ LESKOVŠEK

KOT GENERALNI SEKRETAR LDS JE BIL DOLGA LETA NJEN PRVI OPERATIVEC IN GLAVNI STRATEG. PO PRETRESU NA LEVICI PRIHAJA V OSPREDJE KOT POLITIK. NOVA VLOGA MU PRISTAJA: ANKETE JAVNEGA MNENJA NJEGOVI STRANKI ZARES - NOVA POLITIKA KAŽEJO TRETJE MESTO. GOLOBIČ, KI JE BIL EDEN NAJTESNEJŠIH SODELAVCEV JANEZA DRNOVŠKA, ŽELI NADALJEVATI NJEGOVO TRADICIJO. NAJVEČJI PROBLEM VIDI V JANŠI, KI NAJ BI POZABIL NA SVOJO, PUČNIKOVO TRADICIJO, V ČEMER VIDI SRŽ VSEH TEŽAV, SOVRAŠTVA, POLITIZACIJE, Z ENO BESEDO: BLOKOVSTVA.

Kdo je večji, Pučnik ali Drnovšek?

► Drnovšek.

Ne dopuščate, da bi vsaka stran imela svojega idola?

► Brez težav. Le da Drnovšek ni bil človek strani, v tem je bila njegova veličina. Drnovšek ni bil nikoli opcijski človek, Pučnika pa se je ta blokova pripadnost držala, verjetno ne povsem po njegovi zaslugi. Imel je potencial za preseganje tega, pa so ga onemogočili.

Kako to mislite?

► Če odmislimo tragično krivico, ki se mu je zgodila v 60. letih in ki ga je uvrstila med največje žrtve prejšnjega režima, zaznamujejo Pučnikovo zgodbo predvsem dogodki po razpadu Demosa. Mimogrede, takrat je tudi opravljal svojo najvišjo funkcijo v Republiki Sloveniji, bil je podpredsednik Drnovškove vlade. V tistem obdobju je aktivno posegel v slovensko blokovo ohromljenost, a so ga njegovi sopotniki potisnili na rob. Dobesedno nagnali so ga. Zato ni naključje, da je bil spomenik, ki so mu ga hipokritsko postavili na Komenskega, kjer je bil sedež SDS, tako neprepoznaven. Tista podoba je bila resnica njegovega odnosa do Jožeta Pučnika.

Zakaj menite, da so ga izgnali?

► V ključnem trenutku po razpadu Demosa se je Pučnik začel ukvarjati z veliko idejo, ki je bila sorodna Drnovškovega preseganju po-

larizacije in je bila v popolnem nasprotju s tistim, kar danes slišimo od Bajuka ali Janše. Želel je povezati slovensko socialdemokracijo. Želel je doseči zgodovinski, antiblokovski kompromis z združitvijo tedanje SDP (Stranka demokratične prenove, predhodnica današnje SD, op. a.) in svoje Socialdemokratske stranke Slovenije (SDSS, predhodnica SDS, op. a.).

Res pa je, da je SDSS šele z Janšo in ne z Pučnikom doživela popularnost. S Pučnikom bi stranka izginila.

► Ni problem dvigniti vojske, problem je zmagati v vojni. Pučnik bi v vojni, če temu sploh lahko tako rečemo - on je imel namreč namen zgraditi mir - lahko zmagal. V tisti zgodovinski pomiritvi, ki jo je želel Pučnik, se je po mojem kazala možnost prave zmage. Ne takšne blokovske, enkratne, manipulativne, ki so jo potem dosegli njegovi nasledniki, ampak trajnejše. Janša je postal obrambni minister v tisti veliki koaliciji v začetku leta 93 izključno zato, ker je tedaj Lojze Peterle popustil zaradi intervencije glavnih sponzorjev slovenskega blokovstva, na primer diaspore pod vodstvom Dušana Lajovca, ki se svojega antikomunizma oklepa z najbolj boljševistično vnemo. Ko je bilo že vse dogovorjeno za veliko koalicijo med LDS in SKD, ko je bil Anton Bebler že napisan na predlogu za obrambnega ministra, je Peterle poklical Drnovška in mu rekel: »Janšo moram pripeljati v vlado ali pa ne bom zdržal.« To je bila posledica pritiska te zagrenjene, resentimentalne in popolnoma retrogradne praslavske opcije. Samo zaradi strinjanja s SDP je Drnovšek za obrambnega ministra predlagal Janšo.

Je bil tedaj Drnovšek proti Janši?

► Ne, bil je indiferenten. Janša takrat ni bil posebej relevanten. Bil je eden izmed štirih poslancev, ki so bili tedaj po naključju, zaradi matematične napake v formuli, ki je bila nato odpravljena, izvoljen v parlament. Pučnik

V Sloveniji obstaja politika, sedaj jo v največji možni meri predstavlja Janez Janša, ki vidi svoj smisel in smoter edino v delitvi, razklanosti med dobrim in zlim. Ne vidijo tekme med dobrimi in manj dobrimi, ampak med enim, ki so totalno zli, in drugimi, ki so perfektni.

ni slabo vodil stranke, skupaj s SDZ, ki sta bili najbolj nezakoreninjeni stranki Demosa, je dobil le glavnino računa za Demosov razpad. Kakorkoli, tudi v SDP so tedaj naivno mislili, da Janša kot obrambni minister ne bo imel časa, da bi se ukvarjal s stranko. Oni pa naj bi medtem s Pučnikom izpeljali ta zgodovinski projekt združitve. A ko je Janša postal minister, je bil Pučnik čez noč odstavljen. Odstranjen iz vseh organov SDSS. V parlamentu so mu dodelili vodenje komisije za popravo krivic, nato je izginil s političnega prizorišča. Ta projekt je bila točka, ko je bil po mojem mnenju Pučnik največji. In prav tedaj so ga njegovi najbolj grobo zatolkli. Izgnanstvo se mu je ponovilo, le da v drugačni obliki.

Če je vaša interpretacija tistih dogodkov pravilna, se seveda postavlja vprašanje, zakaj so Pučniku želeli preprečiti združitev strank.

► V Sloveniji obstaja politika, sedaj jo v največji možni meri predstavlja Janez Janša, ki vidi svoj smisel in smoter edino v razklanosti in delitvi na dobre in zle. Ne vidijo tekme med dobrimi in manj dobrimi, ampak med enim, ki so totalno zli, in drugimi, ki so perfektni. Kot je rekel predsednik poslanske skupine SDS Jože Tanok: »Mi ne delamo napak.« V tem mandatu je Janša imel priložnost to preseči. Kratek čas se je celo spogledoval z alternativo. A ni zdržal.

Tudi po drugih vzhodnoevropskih državah se za ta fenomen uporablja ime tranzicijski poraženci. Če ne bi bilo Janše, bi slovenski resentment na površje potisnil koga drugega.

► Le da v Sloveniji med kreatorji polarizacije ni nobenih poražencev. Gre za priročno pogrevanje ali poglobljanje občutka, da se na 50-letni podlagi dogajajo nove krivice. Zato recimo v času Bajukove vlade niso vzdržali in so takoj popadli vse, kar so lahko, čeprav so vedeli, da je pred volitvami takšno početje samomorilsko. In zato tudi v tem mandatu niso vzdržali. Poznam primere, ko so v nadzorne svete nastavi

vili ljudi, ki so bili nato šokirani nad nizkimi sejinami. Češ da oni za tak denar ne bodo člani nadzornih svetov, saj ne zadošča za poplačilo tega 70-letnega dolga. In vlada jim je prejemke dramatično dvignila. **Zakaj naj bi ravno Janša imel ali dobil izjemno priložnost, da preseže blokovstvo, in zakaj ne kdo drug?**

► Samo republikanec Nixon je lahko šel na Kitajsko, kjer je dosegel pomiritev z ZDA. Demokrat tega ne bi mogel. Zato je Janša imel priložnost. Želel sem verjeti, da se bo to, kar se ni posrečilo Drnovšku, ker je imel proti sebi Janšo, posrečilo Janši, ki na drugi strani ni imel samega sebe. V tem smislu je bila v tem mandatu zamujena zgodovinska priložnost, ki se verjetno še dolgo ne bo ponovila. Če bi šel Janša po tej smeri sprave, bi ta mandat gladko dobil.

Če ste se s stranko Zares aktivirali zaradi tega, ker je Janši spodletelo, to pomeni, da ste na začetku celo verjeli v Janšo?

► Zavedal sem se, da gre za priložnost. Z Vesno V. Godino sem bil v mariborskem KGB-ju, v študentskem debatnem klubu, dan po volitvah. Takrat sem jasno povedal, da je Janša dobil izjemno priložnost, da konča blokovsko zgodbo ter popravi krivico in napako, ko je to isto preprečil Pučniku. Tako pa je 14 let po Bučarjevi »deklaraciji konca vojne« to samo zaostroval. Kako dobesedno so to razumeli, ponazarja anekdota iz leta 1997, ko je Drnovšek z veliko težavo sestavljal vlado. SLS je tedaj predlagala dve imeni za ministra za znanost, Lojzeta Marinčka in Jureta Zupana, prejšnjega ministra v sedanji vladi. Mandatar je najprej preferiral Jureta Zupana, saj je bil Marinček znan kot precej hrupen demosevec. A se je Zupan izkazal za bistveno bolj zadržega. Zupan, sicer znanstvenik z referencami, je predlog zavrnil z besedami, ki so šokirale celo Marjana Podobnika. Dejal je, da on v kolaborantski vladi ne bo sodeloval. Zanj so bile Drnovškove vlade kolaborantske. Očitno je bila v skladu z doktrino iz 2. sve-

tovne vojne dopustna samo taktična kolaboracija, na primer prevzem obrambnega ministrstva leta 1993. **Morda je razumljivo, da danes zgodovinski spomin že peša. Toda leta 1993 je bil verjetno še živ spomin na čas, ko se je ZSMS, predhodnica LDS, upirala komunistom.**

► Da. A za Zupana in njemu podobne smo bili vsi otroci komunizma, konvertiti, kolaboranti, dediči Stalina. Prav na začetku 90. je še nekako veljalo, da je zgodba ZSMS bistveno bolj zapletena in da je bila v obdobju prehoda v demokracijo nepogrešljiva. Ne nazadnje je študentska ZSMS financirala profesionalce, ki so postavili na noge nekaj Demosovih strank. Kmečko zvezo, Zelene Slovenije, SDZ in mislim, da tudi Pučnikove socialdemokrate.

Če Janši zamerite blokovstvo, ali stranke na levi, ki ste se sedaj povezale v neki neformalni blok, ne počnete istega?

► Ne, mi nismo zgradili bloka. Vsak zase smo se definirali kot alternativa in znotraj tega ugotovili, da obstajajo neke skupne točke, ki nas bistveno bolj povezujejo kot kogarkoli med nami z Janšo. Konkretno, mi trije se strinjamo, da je treba spremeniti zakon o RTV. Pa denimo, da v nadzornih svetih podjetij ne smejo biti nastavljeni ljudje po partitokratskem ključu opozicija - pozicija. Preprosto: desnica je imela z Janšo na čelu priložnost, da obrne list. Do leta 2005 in še potem, do lokalnih volitev in do spora z

Drnovškom, se je zdelo, da ima Janša zagotovljen še en mandat. Njegov stroj je deloval s polno paro, Starina Kosmova je še bila njegova poslušna operativka. To je bil čas plenilske idile. Tajkuni so bili tedaj prijatelji, ki jih je bilo treba opremiti z vsemi možnimi resursi, zato da bodo v zameno zagotovili prosto razpolaganje z mediji. Tedaj so še nekateri mislili, da bo v drugem mandatu možna velika koalicija. Potem se je ta idila, kot je običajno pri takšnih združbah, podrla. Pahor danes pravi, da je problem delova-

nja vlade nastal v zadnjih dveh letih, torej po tem, ko se je skrhalo njegovo partnerstvo z Janšo, ampak najhujše stvari so se dogajale že prej.

V kakšen primeru in kdaj pa bi bila koalicija z Janšo možna?

► Ta oblast ogroža tiste elementarne kriterije spodobnosti, demokratičnosti in normalnosti, ki so bili doseženi skozi 90. leta. V tem smislu ni pričakovati, da bi se sporazumeli. Vsaj za stranko Zares to nedvomno in nedvoumno velja. Ne gre za diskvalifikacijo, gre za kvalificiranost, za Janševo nepripravljenost sprejeti demokratična pravila igre. Če ponarejaš javnomnenjske raziskave, če nadomeščaš medije s toaletnimi edicijami, potem igraš neko povsem drugo igro v neki popolnoma drugi ligi.

Je dialog med levimi in desnimi že popolnoma mrtev?

► Je v zastoju. Janša je mobiliziral vojsko in ustvarja radikalne razmere. Dokončno je to odločitev sprejel po predsedniških volitvah, novembra leta 2007, z insceniranjem glasovanja o zaupnici. Ko je videl, v kakšni meri so jih zapustili volivci, ko so videli dramatičnost nezaupnice, ki je bila takrat izrečena, je sprejel odločitev, ki je zorela že dalj časa in je bila zato zelo predvidljiva. Če ti nekaj škodi, potem poskusi z večjim odmerkom. Hrbtna stran te radikalizacije je, da je iztisnil koalicijske partnerje in potencialne zaveznike. Zato mi sedaj ostaja le še prazna retorika o povezovanju in veliki koaliciji, pri čemer mu je brezsramna zloraba Drnovškovega imena samo priročno orodje. V bistvu je tragično, kako je Bajuk z zgodovinsko podreditvijo stranke in odpovedjo avtonomnega delovanja realiziral tisti projekt, ki se je začel z obglavljanjem Edvarda Staniča v SKD.

Vam je v interesu, da je NSi šibka?

► Ne, s tem se ne ukvarjamo. Če bi bilo to v našem interesu, bi dali novo stranki KDS tako iskane podpise poslancev, da bi lažje nastopila na volitvah. Problem vidim v tem, da

Ni problem dvigniti vojske, problem je zmagati v vojni. V tisti zgodovinski pomiritvi, ki jo je želel Pučnik, se je po mojem kazala možnost prave zmage. Ne takšne blokovske, enkratne, manipulativne, ki so jo potem dosegli njegovi nasledniki, ampak trajnejše.

41

je objektivno del njihovega volilnega telesa danes prisiljen migrirati k SDS in tako ogroža samo NSi. Predhodnica te stranke je v nekem trenutku, tudi zaradi izdaje znotraj Demosa, razumela, da je druge svetovne vojne konec.

Ali to pomeni, da je Janša po vašem izključen iz političnega kluba?

► On je vse izključil iz svojega ringa, klubskih pravil ne priznava. Saj ni mogoče reči kritične besede, ne

da bi to zanj pomenilo kominternski komplot. To so absurde stvari.

Na politični sceni so se razmerja med strankami zradikalizirala novembra 2007. Vendar se je Janša pred tem razšel s sindikati, strokovnjaki, novinarji, z Drnovškom in na koncu s tajkuni. Šele na koncu eksplodira v parlamentu. Čeprav bi pričakoval obratno, da je parlament prvi korektiv.

► Res je, parlamentarna opozicija je bila dobri dve leti kot uročena. Zato

so mnogi dolgo časa edini korektiv videli v Drnovšku. Dejansko so bile v tem mandatu pod udarom sistematično prav vse ustanove, ki niso hotele opustiti svojega tudi ustavnega poslanstva in se podrediti vladi. Ta sprevržena logika, ki vse brez ostanka razdeli na naše in vaše in tretjega ne dopusti, izhaja že iz prvega Zbora za republiko. Takrat so rekli, da oni ne delujejo na podlagi starega gesla, kdor ni z nami, je proti nam, ampak na podlagi domnevno novega, modernega gesla, kdor ni proti nam, je z nami. Sliši se bolje, a rezultat je isti. Kriterij odnosa oblasti do vseh drugih je še vedno odnos do oblasti same, ne pa vsebina in argumenti. Zato Janša pravi: ker so oni grdi do mene, bom tudi jaz takšen do njih. Kot da je otrok v peskovniku. Zato napada medije, nadzorne institucije, računsko sodišče, Kosovo komisijo, varuha človekovih pravic, celo predsednika države itd.

Ste gledali prvo soočenje med Pahorjem in Janšo?

► Le prvih 15 minut, potem sem imel druge obveznosti. Naslednji dan sem zadnje minute soočenja preletel v magnetogramu. V spominu mi je ostal en zelo zgovoren detajl, ki je ostal prezrt. Ko je novinarka Janšo spraševala o Igorju Bavčarju, Janša tokrat začuda ni odgovoril, da še ni nič jedel, ampak da naj to vpraša Kresalovo, ker je Bavčar član LDS. Ta odgovor je čisti simptom. Članstvo nekega direktorja v neki stranki za Janšo pomeni, da ga ta stranka pilotira in z njim razpolaga. Ta njegov odgovor direktno pove, v kakšnem odnosu so direktorji, ki jih je sam nastavil, do SDS.

Kakšni scenariji so mogoči po volitvah? Se lahko hudo zaplete pri sestavljanju vlade in koalicije?

► Volitve so vedno odprte. Tri opozicijske stranke smo jasno in javno povedale, da nameravamo v primeru pridobitve 51-odstotne volilne podpore sestaviti alternativno koalicijo. Relativna zmaga je - kot že ime pove - vedno samo relativna. Če bi bila na strani SDS, in mi trije

skupaj ne bi bili dovolj močni, potem bodo imeli veliko možnost, da sestavijo vlado.

Ampak z Jelinčičem.

► Da, pa tudi Karl Erjavec ne bo imel nobenih zadržkov, da vselej pragmatične SLS in morebiti NSi ne omenjam. Kar se nas tiče, ni prav nobenega ne pravnega ne vsebinskega razloga, da bi izneverili voljo naših volivk in volivcev. Odkrito povedano, se mi ta radikalizacija v političnem prostoru dejansko zdi tragična, saj je šlo morda za zadnjo priložnost neke generacije. Res škoda, da ni bilo moč obrniti lista v tej knjigi. Na teh volitvah in po njih bo to skoraj nemogoče. V prvi vrsti se letos ne odloča o blokovanju, to odločitev je SDS že sprejela, ampak o tem, kako preprečiti, da se s ponovitvijo mandata takšne opcije na široko ne odprejo vrata skrajnemu populizmu - če namreč Janša sedaj zmaga in dobi mandat, bo po letu 2012 na slovenskem političnem prizorišču prostor le še za skrajnega populista. Potem je z demokratično politiko in vladavino zakona, ki mora biti enak za vse, za dolgo časa konec. Zato je nastala stranka Zares. Ker verjamemo, da je nujna sprememba politične paradigme mogoča, ne pa zato, da bi bili obsedeni s SDS ali njenim liderjem. To ne glede na volilni izid pripada preteklosti.

Včasih so volitve zgolj ponovitev. Te so za vas torej izjemni politični dogodek, bolj pomembne kot marsikatero prej?

► Absolutno. Leta 2004 je bilo s tega vidika veliko manj pomembno, kdo zmaga. Zato pa so mnogi volivci, tudi takšni, ki se z Janšo niso do cela strinjali niti takrat in se še manj danes, volili SDS.

Vendar iz anonimnosti in iz LDS niste takoj izstopili z namenom, da bi ustanovili novo stranko.

► Ne, v tistem trenutku ni bilo nobenega scenarija. Jasno mi je bilo samo eno: da so stvari zrele. Malo pred tem se je name obrnil tudi Jankovič, ki sem mu svetoval pri nekaterih strateških odločitvah glede

Želel sem verjeti, da se bo to, kar se ni posrečilo Drnovšku, ker je imel proti sebi Janšo, posrečilo Janši, ki na drugi strani ni imel samega sebe. V tem smislu je bila v tem mandatu zamujena zgodovinska priložnost, ki se verjetno še dolgo ne bo ponovila.

njegove kandidature in kampanje. Zdelo se mi je pomembno na takratnih lokalnih volitvah dokazati, kar je bilo v zraku in česar mnogi niso verjeli: da je SDS premagljiva, da so bonus že zapravili. In to se je potem pokazalo, ne le v Ljubljani, ampak tudi v Kranju in Mariboru. Prvi padci podpore vladi pa so bili vidni že mesece prej, ko je njen predsednik začel konflikt z Drnovškom. Morate vedeti, da je Drnovšek v začetku Janšev mandat sprejemal zelo benevolentno ...

To je bil prvi konflikt, ki se je začel ob obisku princa Aleksandra II. Karadorđevića v Sloveniji. Prespal je na gradu Brdo pri Kranju, ki si ga tudi želi nazaj.

► Da. To je bil čisto neizzvan, nesmiseln napad na Drnovška, ob absurdni temi neke kurtoazije. Sta pa Slivnik in Jambrek v svojih tekstih tedne pred tem razlagala, da opozicije ni, da ni nobene nevarnosti in da ima Janša v žepu še en mandat, le Drnovška da se mora paziti in mu ne ostati dolžan. Spomnim se Slivnikovega komentarja, v katerem je zapisal, da je samo vprašanje časa, kdaj bo mož iz Grosuplja udaril po Drnovšku. In je udaril. Z bumerangom. Ampak naj nadaljujem o tem, kako je nastala stranka Zares. SD je bila takrat še v partnerstvu. Očitno je bilo, da se LDS ukvarja samo še s seboj. Konflikt med Kacinom in Ropom je bil premočan, oba sta bila preveč zazrta drug v drugega. Znotraj LDS je kljub temu obstajalo še mnogo tistih, ki so verjeli, da se stvari lahko spremenijo. Da se bodo neko jutro zbudili in bo sončen dan, da se bo od nekod prikazal novi Drnovšek ipd. Temu prividu sem hotel narediti konec, ali pa ga vsaj ne več legitimirati. Šele z razpadom stare LDS se je sprožil nek nov proces, dinamika, ki danes bistveno opredeljuje vse akterje. SD je zatem začela rasti podpora. Začelo se je razmišljati o novi stranki Zares in tudi LDS je stopila na novo pot.

Kako pa razumete to, da v zadnjem mesecu nekatere javnomnenjske an-

ketе kažejo, da je podpora SDS ponovno večja kot podpora SD?

► Tik pred volitvami je vedno mogoče zaznati umik mnogih volivcev med še neopredeljene. To se zmeraj zgodi. Trend izenačevanja med Pahorjem in Janšo pa je že nekaj časa prisoten. Na eni strani je Janša v veliki meri izčrpal potencial celotne desnice. Njegov maksimalni dvig namreč kanibalistično sovпада z minimalnim izplenom drugih desnih strank. Na drugi strani ta srk ni tako izrazit, in če bo tako tudi ostalo, bo ravno v tem skrivnost uspeha.

SLS in NSi predstavljata neko legitimno politično skupino. Ali ne bi bilo za državo tragično, če bi izginili s prizorišča?

► Res je, SLS je stranka z 20-letno tradicijo. V ZSMS smo od blizu spremljali in podpirali njen nastanek. A morebitno izginotje, ki se mi sicer ne zdi verjetno, bi pomenilo, da so sami pozabili na svoje poslanstvo. Problem NSi sem izpostavil že prej. **Njuno izginotje je lahko tudi posledica zelo učinkovite kampanje SDS. Denimo z brezplačniki, ki jih očitno financirajo z državnim denarjem. Vam takšni projekti še niso prišli na misel?**

► Bolj kot vplivajo na konkurenta SDS s takšnimi brezplačniki povzročajo razvrednotenje drugega tiska. To je verjetno tudi njihov namen. Isto velja za novokomponirano agencijo, ki za RTV Slovenija ustvarja javnomnenjske ankete - Interstat. Njihov namen je očitno vplivati na javno mnenje in vzporedno osmešiti, delegitimizirati vse resne in z referencami opremljene agencije na tem področju. Bolj kot problem opozicije, ki je pri tem na udaru, gre za načrtno uničevanje ključnih sfer demokracije. S tem se načenjajo temelji nekega sodobnega, civiliziranega demokratičnega reda.

Če bi imeli priložnost, torej ne bi ustanovili takšnega brezplačnika?

► Ne, ker volivcev nimamo za bedake. Predpostavka takšne kampanje je, da volivce obravnavaš kot nedorasle osebe. Vlečeš jih za nos in pri

tem celo meniš, da ljudje to hočejo. Vendar pa je že dolgo znano, da vseh ljudi ne moreš ves čas vleči za nos. To je njihov problem. Tudi zaradi takšnega odnosa do ljudi sem prepričan, da bodo te volitve izgubili.

Se spomnite, kdaj se je začelo prvič resneje govoriti o krizi levece? To je bilo v času protinatovske kampanje. Ustanovitelji tedanjega foruma za levice so sedaj v vaši stranki, vi pa ste bili nekoč zagovornik vstopa v Nato.

► Mnenja nisem spremenil in še danes se glede tega z marsikom, kategera presojo sicer cenim, ne strinjам. Denimo z Vladom Miheljakom. In o tem diskutiramo. A v tem je razlika: intelektualci, ki jih desnica stalno razglašča za prolevičarske, so povečini radikalno in javno kritični do domnevno svoje strani. Na drugi strani pa imamo popolno servilnost. Ali ste opazili kakšnega intelektualca na desnici, ki bi mu uspelo reči karkoli kritičnega proti svojim? Morda je v tem razlika med intelektualci in razumniki - slednji se s svojo oblastjo hitro sporazumejo. A zgodba ima tudi hrbtno plat: ker desnica nima niti tega 'internega' korektiva, so obsojeni na sledništvo samovoljnemu liderju, ki o vsem vse najboljše ve ...

Ste mlada stranka, brez denarja. Dobivate sponzorska sredstva?

► Čeprav je še zmeraj veliko strahu, so odzivi sicer skromni, a večinoma pozitivni. Naša kampanja pa seveda ne bo razkošna. V veliki meri delujemo na notranje izogrevanje - na prostovoljni pogon.

Na festival Pivo in cvetje hodite?

Ne, doslej še ne.

V stranki precej stavite na ekologijo

...

... da, priznana in uveljavljena nevladna organizacija Umanotera je ravno danes ocenila programe vseh strank in sporočila, da je naš program med vsemi strankami najbolj dodelan v smislu trajnostnega razvoja.

Ste za drugi blok Krškega?

► Ta opcija ostaja v diskusiji, ki pa mora biti resna in celovita. Slovenija

bo morala zagotoviti večjo energetsko samooskrbo. Vendar to ne sme biti bližnjica, ki bi državo in to družbo odvezala od temeljitega razmisleka o bolj varčni rabi energije in izrazitejšem prehodu k obnovljivim virom, kar sedanje jedrske elektrarne pač niso. V nasprotnem primeru bi bila razprava o drugem bloku samo uvertura k tretjemu itn. Dokler ne bi bila Slovenija tudi ponoči dnevno razsvetljena, čemur se arogantno približujemo.

Bi vi apelirali na ljudi, naj imajo več otrok?

► Ne. Mislim, da ljudje niso ovce, ki bi jim politika morala reči, naj se pariyo. Ljudje to radi počnejo brez politike. Celotno otroke imajo, ne da bi jim ukazali, samo vedeti morajo, kam jih rojevajo, kako bodo ti otroci zrasli in živeli naprej. To je vse. Če pa se med mladimi dramatično povečuje število zaposlitev za določen čas in s tem tudi število kreditno nesposobnih, saj jih banke kot take odpravijo in si ne morejo pomagati niti pri reševanju stanovanjske problematike (vlada pa je zapovrh ob tem ukinila tozadevno davčno olajšavo), potem so taki pozivi politike približno enako zmotni in cinični kot pozivi Vatikana v Afriki, naj ne uporabljajo nikakršne kontracepcije.

Vegetarijanstvo. Drnovšek je ta tip prehranjevanja povzdignil na raven politične platforme.

► Bil sem priča, ko je na enem od zadnjih javnih nastopov, ob izidu svoje knjige na Kitajskem, dobil po internetu tudi vprašanje iz Tajpeja o vegetarijanstvu. Ni ga tako absolutiziral, opozarjal je predvsem na ravnanje z živalmi v kontekstu sodobne mašinerije za proizvodnjo mesa.

V globaliziranem svetu naj bi se politika reducirala na zabavo. Kako močni ste še politiki in kaj še lahko spremenite?

► Ker sem predsednik in soustanovitelj stranke, to vprašanje razumem, kot če bi papeža vprašali, če verjame v obstoj boga. Ne, ni absolutnih stvari. So pa napor, ki so vredni, in niso brez posledic. ✕

